

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Инвестира във вашето бъдеще

УЧЕБНА ПРОГРАМА ЗА ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА ПО РУСКИ ЕЗИК като ВТОРИ ЧУЖД ЕЗИК

ЕДИНАДЕСЕТИ И ДВНАДЕСЕТИ КЛАС

МОДУЛ «ЕЗИК И КУЛТУРА»

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА НА МОДУЛА

Профилираното обучение по руски език във втори гимназиален етап на средната образователна степен е насочено към разширяване и обогатяване на основни знания, умения и отношения, свързани с изграждането на езикова, социолингвистична, прагматична и межкултурна компетентност като компоненти на комуникативната компетентност на ученика и се провежда в четири модула (УСТНО ОБЩУВАНЕ, ПИСМЕНО ОБЩУВАНЕ, ЕЗИК И КУЛТУРА, ЕЗИКОВИ ПРАКТИКИ), които представляват единно цяло. Тази програма представя профилираната подготовка по руски като втори чужд език за ученици от XI и XII клас, които в края на XII клас III постигат равнище B1 по Общата европейска езикова рамка.

Тематичните области, езиковите средства, устните и писмените речеве дейности в програмата са съобразени с интересите, възрастовите особености и опита на учениците. Програмата осигурява повтораемост и постепенно разширяване на знанията, уменията и компетентностите, отнасяща се както за всеки следващ клас, така и за целия етап на обучение.

Модулното обучение в XI и XII клас по руски език дава възможност на учителя да прилага различни подходи, методи и стратегии на обучение за стимулиране индивидуалното развитие на учениците и самостоятелността им при учене, както и за насърчаване на мотивацията им за учене през целия живот.

Обучението в модул „ЕЗИК И КУЛТУРА“ в профилираната подготовка по руски език е насочено към овладяване на знания, умения и отношения, свързани с очакваните резултати от обучението по руски като втори чужд език в края на втори гимназиален етап в средната образователна степен и с изграждането на необходимите равнища на езикова компетентност на ученика в съответствие с Общата европейска езикова рамка.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ПО ТЕМИ

Теми	Очаквани резултати	Нови понятия
1. Тема „История и съвременност“	Познавателна компетентност В резултат на обучението ученикът:	
1.1. Пред картата на Русия	<ul style="list-style-type: none"> познава основни факти, свързани с историята, географията, политическото и социалното устройство на страната/страните на изучавания език; познава някои от най-изтъкнатите автори/творци и техните най-бележити произведения/творби от областта на литературата, музиката, изобразителното изкуство, киното и др. в страната/страните на изучавания език; 	<p>Държавни символи;</p> <p>Географско положение, население.</p>
1.2. Социална и политическа реалност	<ul style="list-style-type: none"> познава структурата на образователната система и основните научни достижения в страната/страните на изучавания език; 	<p>Държавно и политическо устройство;</p> <p>Икономическо положение.</p>
1.3. Исторически събития и изтъкнати личности	<ul style="list-style-type: none"> познава особеностите на ежедневието, бита, традициите и празниците в страната/страните на изучавания език; познава типичните поведенчески модели (напр. при поздрав, при отправяне на покана и т.н.) и знае как да реагира адекватно според възприетите норми на поведение в страната/страните на изучавания език; разбира основните културни ценности и вярвания на 	<p>Бележити личности на Русия и ролята им в историята на страната.</p>
2. Тема „Празници и традиции в Русия“		

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

	носителите на изучавания език.	
2.1. Празници и знаменателни дати	Поведенческа компетентност В резултат на обучението ученикът: <ul style="list-style-type: none"> открива/идентифицира проявленията на културното разнообразие; осмисля/интерпретира смисъла и значението на културното различие (напр. даден факт или явление от чуждата култура) в рамките на съответния културен контекст; сравнява и съпоставя, открива прилики и разлики между родната и културата/културите на носителите на изучавания език; в контекст на многоезичие прави подобни културни паралели и с останалите езици и култури, които познава. 	Обичаи, традиции, национални ястия, свързани с отбелязването на новогодишните празници и Рождество, Масленица, Великден;
2.2. Културно-исторически и туристически забележителности на Русия:		Знаменателни дати: Денят на победата и Денят на Европа (9 май), Международният ден на жената (8 март) и др.
3. Тема. Национален характер. Руски речеви и поведенчески етикет		Културно-исторически и туристически забележителности на Русия: древните градове на Русия („Золотое кольцо”), Санкт-Петербург и др.
3.1. Руски национален характер	Ценностна компетентност В резултат на обучението ученикът: <ul style="list-style-type: none"> проявява отвореност и любознателност към културното разнообразие; проявява толерантност и се въздържа от изяви на недоверие, предразсъдъци и негативно отношение към различията; проявява чувствителност към различието, вкл. и усет 	
3.2. Руски поведенчески и речеви етикет		Стереотипи на поведение и речеви етикет: <ul style="list-style-type: none"> на обществени места; на гости; при неформален разговор; при официален разговор.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

	за потенциален межкултурен конфликт, както и такт при избягването му или неговото преодоляване;	
4. Тема „Изкуство“	<ul style="list-style-type: none"> • проявява респект и уважение към културното различие, като не подценява достойнството и самобитността на родната култура; • умее да съпребивава и да изрази съпричастност към чувствата, вярванията и ценностите на носителите на изучавания език, както и към носителите на други езици, които използват изучавания език като средство за комуникация. 	
4.1. Творци и шедеври в изкуството	<p>Стратегическа компетентност</p> <p>В резултат на обучението ученикът:</p>	<p>Театър и кино (популярни съвременни режисьори и актьори);</p> <p>Музика и балет (бележити творци);</p> <p>Музеи и архитектурни паметници (Ермитаж, Руският музей, Третьковската галерия);</p> <p>Бележити руски писатели и поети (А. С. Пушкин, М. Ю. Лермонтов, И. С. Тургенев, “Сребърен век”).</p>
4.2. Народно творчество	<ul style="list-style-type: none"> • прилага стратегии за успешна межкултурна комуникация, вкл. и компенсаторни стратегии, за да избегне недоразумение при взаимодействието с представителите на другата културна общност, като отчита културните специфики (напр. вярвания, ценности, приети модели на поведение и пр.) на участниците в ситуацията на межкултурно общуване. 	<p>Художествени занаяти (национален костюм, руски сувенири).</p>
5. Тема „Масмедии“		
5.1. Средства за масово осведомяване		<p>Основни руски медии.</p>
5.2. Интернет и социални мрежи		<p>Справочна информация в интернет (електронни библиотеки, виртуални музеи и изложби, учебни сайтове), руски социални мрежи.</p>

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

ХОРАРИУМ ЗА МОДУЛА

Годишен брой часове за изучаване на модула в 11. клас - 0 часа

Годишен брой часове за изучаване на модула в 12. клас - 31 часа (31 учебни седмици по 1 час седмично).

Допълнителни уточнения за модул „Език и култура”.

Описанието на новите знания в програмата няма изчерпателен и/или затворен характер – изброените примери в съответните тематични области имат по-скоро илюстративна цел и могат да бъдат допълвани и разширявани според интересите на учениците; т. е. залага се на проектната работа и самостоятелните проучвания на учениците по темите според интересите им.

Межкултурните знания следва да се поднасят в дух на толерантност към различието и в съпоставителен план със съответните проявления в родната култура.

Препоръчително разпределение на часовете:

За нови знания	до 15 часа	до 50%
За упражнения	до 3 часа	до 10%
За преговор	до 3 часа	до 10%
Практически дейности/работата по проекти	до 8 часа	до 25%
За контрол и оценка	до 2 часа	до 5%

ОЦЕНЯВАНЕ

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

Съотношение при формиране на срочна и годишна оценка:

Текущи оценки от работа в клас, участие в групови обсъждания и дискусии	25%
Текущи оценки от домашни работи	25%
Оценки от работа по проект	30%
Оценки от контролни и/или класни работи	20%

ДЕЙНОСТИ И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Допълнителни уточнения

РУСКИЯТ ЕЗИК КАТО СРЕДСТВО ЗА КОМУНИКАЦИЯ

ЦЕЛИ:

- да развие езиковата, социокултурната и стратегическата компетентности на учениците на руски език;
- ученикът да използва без големи затруднения руски език за изразяване в устна и писмена форма;
- да изгражда положително отношение към изучаването на чужд език и спомага за осъзнаване на неговата необходимост като критерий за постигане на по-високо равнище на развитие на учениците.

ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ НА ОБУЧЕНИЕТО

- личностно-ориентирано обучение, което позволява индивидуален и диференциран подход;
- комуникативна компетентност на руски език с акцент върху практическата насоченост;
- общообразователна и възпитателна ценност на обучението за формиране на базова култура на личността: нравствена, правна, естетическа, физическа, култура на труда, на общуването, както и за развиване у учениците на творчески умения и независимо мислене.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

ПОДХОДИ ПРИ ОБУЧЕНИЕТО ПО РУСКИ ЕЗИК

При обучението по руски език в единадесети и дванадесети клас основната цел е цялостното систематизиране, надграждане и обобщаване на усвоените знания, умения и отношения, като се прилагат следните подходи:

- организацията на материала е от лесно към трудно, от изучено към ново;
- родният език се използва при крайна необходимост;
- комуникативните умения постепенно се усъвършенстват чрез разнообразяване на ситуациите и прилагане на интерактивни методи на обучение;
- ученикът се поставя в условия да съпоставя, сравнява, открива съвпадения и различия, обобщава, търси и предлага свои решения;
- създават се асоциативни връзки с изучаваното по другите предмети;
- социокултурната информация за руската страна е база за сравнение с българската култура и цели изграждане на нагласа за межкултурно общуване, развиване на толерантност и интерес към други култури и модели на поведение, както и на чувство за национална идентичност.

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ВЪВЕЖДАНЕТО НА НОВИ ЗНАНИЯ

При въвеждането на нови знания следва да се спазват следните изисквания:

- новият материал се въвежда в съпоставка с вече изучения, включва се в дейностите на учениците, създават се асоциативни връзки с изучаваното по другите предмети;
- обемът на новите знания се съобразява с възрастта на ученика;
- лексикалните знания се обогатяват според интересите и възможностите на учениците и са в рамките на описаните нови знания;
- граматичният материал се преподава индуктивно и поэтапно, като той е съобразен както със знанията на учениците по роден език, така и с особеностите на руския език;
- преподава се граматичният материал, описан в трета колона от таблицата „УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ПО ТЕМИ“.

Прилагат се различни традиционни и интерактивни форми на учебна работа:

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

- работа по двойки;
- работа по групи;
- индивидуална работа.

В хода на учебната дейност се прилагат разнообразни дейности:

- самостоятелни задачи, съобразени с индивидуалните интереси на учениците;
- работа по проекти, презентации по тема;
- дидактически игри в устна и писмена форма.
- извънкласна дейност, обвързана с учебния процес (посещения на кино, театрални или оперни постановки на руски език или свързани с културния контекст на руската страна, изложби, уроци, изнесени сред природата и свързани със заобикалящата среда, участие в училищни и извънучилищни проекти, представления, тържества, срещи с носители на езика и др.).

Използват се подходящи автентични и адаптирани материали:

- мултимедийни материали;
- печатни материали;
- системи за електронно обучение (образователен софтуер, онлайн ресурси).

Междупредметни връзки:

ИЗУЧАВАНЕТО НА РУСКИ ЕЗИК ПРЕДОСТАВЯ ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ИЗПОЛЗВАНЕ И СЪЗДАВАНЕ НА ВРЪЗКИ МЕЖДУ ИЗУЧАВАНИТЕ В ЕДИНАДЕСЕТИ И ДВАНАДЕСЕТИ КЛАС КОО И ПРЕДМЕТИ, КАКТО СЛЕДВА:

Културно-образователна област: Български език и литература

- използва лингвистичната компетентност в родния език, за да подпомага изучаването на руския (понятия, правила и др.);
- съпоставя родния и руския език и прави изводи за сходни и различни явления в тях.
-

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

Културно-образователна област: Чужди езици
Втори чужд език

Социокултурни връзки; стратегии и техники за учене на чужд език; умение за работа с речник; международна лексика.

Културно-образователна област: Математика, информатика и информационни технологии
Учебни предмети: математика, информатика, информационни технологии

- използва в речта си основни естествени числа;
- разбира названията на дати, мерни единици и пространствени отношения;
- разбира основна информация и команди в сайтове и менюта на програми;
- работи с текстове на руски език с помощта на текстови редактор.

Културно-образователна област: Обществени науки и гражданско образование
Учебни предмети: история и цивилизация, география и икономика, психология и логика, философия, свят и личност

- използва понятията за минало и настояще, като представя себе си и семейството си;
- описва исторически забележителности в собствената си и в руската страна;
- представя накратко основни празници и традиции на родната култура и културата на руската страна;
- представя държави, континенти, посоки на света и други основни географски понятия, основни характеристики на климата;
- разбира информация от карти, схеми и др. с обозначения на руски език.

Културно-образователна област: Природни науки и екология
Учебни предмети: биология и здравно образование, физика и астрономия, химия и опазване на околната среда

- използва основни понятия от природните науки, за да представи себе си и света около себе си;

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Инвестира във вашето бъдеще

- описва своите хранителни навици.

Културно-образователна област: Физическа култура и спорт

- разбира основни наименования на движения и физически дейности.

КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ

ОБУЧЕНИЕТО ПО РУСКИ ЕЗИК ПРЕДОСТАВЯ ВЪЗМОЖНОСТ НА УЧЕНИКА ДА ОВЛАДЕЕ СЛЕДНИТЕ КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ:

- **ОБЩУВАНЕ НА ЧУЖД ЕЗИК** – чрез разбиране и съставяне на устни и писмени послания, разбиране, изразяване и интерпретиране на мисли, факти, мнения, чувства и отношения в устна (слушане и говорене) и писмена форма (четене и писане) в различни обществени и културни ситуации, използване на помощни материали и техника.

В ПРОЦЕСА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО РУСКИ ЕЗИК НА УЧЕНИКА СЕ ПРЕДОСТАВЯ ВЪЗМОЖНОСТ ДА РАБОТИ ЗА ПОСТИГАНЕТО НА СЪПРОВОЖДАЩО ИЗГРАЖДАНЕ НА:

- **КОМПЕТЕНТНОСТ ЗА ОБЩУВАНЕ НА РОДЕН ЕЗИК** – чрез обогатяване на лексикалния запас и осмисляне на механизмите, регулиращи употребата на езика в речта и чрез развиване на усет за оптимален избор на езикови форми, подходящи за конкретни контекстови условия;
- **ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНТНОСТ** – чрез използване на системи за електронно обучение в часовете по чужд език за развиване на информационно-комуникационни и речеви умения;
- **МАТЕМАТИЧЕСКА КОМПЕТЕНТНОСТ И КОМПЕТЕНТНОСТИ В ПРИРОДНИТЕ НАУКИ** – чрез извършване на дейности за запознаване с основни математически действия и концепции и с основни принципи и методи на природните науки и технологиите, както и отражението им върху природната среда;
- **УМЕНИЯ ЗА УЧЕНЕ** – чрез натрупване на знания и опит ученикът развива потребност за мотивирано учене и осъзнава необходимостта от постоянно самоусъвършенстване;

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.04 „Подобряване на качеството на общото образование”

„За по-качествено образование“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Инвестира във вашето бъдеще

-
- **ОБЩЕСТВЕНИ И ГРАЖДАНСКИ КОМПЕТЕНТНОСТИ** – чрез участие в екипни проекти и индивидуални дейности ученикът формира норми на поведение, ценностна система и гражданско самосъзнание и осмисля взаимодействието на националната културна идентичност с културите на другите народи;
  - **КУЛТУРНА ОСЪЗНАТОСТ И УМЕНИЕ ЗА ИЗРАЗЯВАНЕ ЧРЕЗ ТВОРЧЕСТВО** – чрез дейности за опознаване на националната култура в контекста на световното и европейското културно наследство и чрез мултимедийни проекти и творчески инициативи ученикът активно участва в постановки, празници и др., посветени на България и Русия и развива креативността си;
  - **ИНИЦИАТИВНОСТ И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО** – чрез работа в екип и поставяне на индивидуални задачи ученикът се научава да спазва срокове, да развива новаторско мислене и да приема нови идеи;
  - **УМЕНИЕ ЗА ПОДКРЕПА ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ И ЗА ЗДРАВΟΣЛОВЕН НАЧИН НА ЖИВОТ** – чрез дейности, формиращи навици за природосъобразен и здравословен начин на живот, за опазване на световното и националното културно наследство и спазване принципите на социалното равенство.